

ment. 2, de Regularibus, num. 6, tenet hujusmodi religiosum beneficiarium acquirere suæ Ecclesiæ, quocumque titulo vel ratione aliquid acquirat, qui videtur maxime fundari in dicta Clementina; nam ad Bartolum postea respondet, vel non vidisse illam Clementinam, vel non satis eam ponderasse. Sed, ut dixi, nullum argumentum efficax ab illa sumi potest; quæ enim consecutio est a fructibus beneficii, ad bona quæ, vel jure hæreditario, vel libera donatione, aut alio simili modo acquiruntur? Citat deinde Panormitanum, in cap. *Monachi*, de Statu regular., et in cap. ultimo, de Capellis monachorum; sed in neutro loco aliquid dicit ad hanc quæstionem pertinens; sed potius ait religiosum, promotum ad beneficium perpetuum, non habere amplius communionem cum primo monasterio; eum vero, qui tantum habet beneficium naturale, non esse separatam a monasterio, neque extra obedientiam Prælati; de acquisitione vero honorum nihil dicit. Deinde argumentatur Navarrus ex quadam doctrina Frederici Senens., cons. 35, num. 74, dicentis, occiso beneficiario manuali, poenam homicidæ applicandam esse Ecclesiæ, et non priori monasterio, quia pro tunc est verus beneficiarius talis Ecclesiæ, et secundum illum statum judicandus est, ut ibi latius prosequitur, adductis variis conjecturis, ex quibus fit quiddam probabile illud assumptum, non tamen certum, nec sufficiens ad confirmandam rem multo magis dubiam. Præsertim quia est longe diversa ratio: illa enim poena applicatur ratione injuriæ et nocimenti; in eo autem casu proxime et principaliter nocimentum et injuria fit Ecclesiæ, quæ, ut sic dicam, actu possidet talem personam, et ideo ad illam maxime pertinet jus acquirendi illam poenam, quamvis fortasse prudenti arbitrio judicis etiam esset pars aliqua monasterio applicanda. At vero quando acquisitio non fit ratione injuriæ, neque titulo ipsius Ecclesiæ, nullum apparet fundamentum sufficiens, ob quod Ecclesia habeat jus ad bona talis personæ aliunde acquisita.

14. Addit tamen Navarrus rationem aliam, quam censet efficacem, quia bona acquisita ex fructibus beneficii manualis, et ex opera ipsius monachi, non debentur monasterio; ergo nec bona aliunde acquisita; probat consequentiam, nam si religiosus acquireret monasterio, multo magis acquireret ex re ipsius monasterii quam ex re aliena; sed fructus et opera monachi sunt quodammodo ipsius monasterii cuius est monachus; ergo, si per illa

non acquirat monasterio, multo minus aliunde. Verumtamen neque hæc ratio videtur efficax. In antecedente autem duo involvuntur: unum est de fructibus, et quoad illam partem admittitur facile, et negatur consequentia; nam quoad eam partem falsum est quod in probatione ejus sumitur, scilicet, monachum, acquirendo ex illis fructibus, acquirere ex re monasterii; nam illi fructus nullo modo sunt monasterii, neque immediate, ut per se constat, nec mediate, ratione personæ, quia ostensum est eum non acquirere monasterio talia bona, sed Ecclesiæ. Unde tales fructus non possunt dici bona monachi, sed Ecclesiæ, quamvis administratio et usus illorum commissa sint beneficiario monacho.

15. Altera vero pars antecedentis erat de acquisitis per opera monachi, et quoad hoc dubito de veritate illius antecedentis universaliter sumpti; nam, licet illud sit verum de operibus pertinentibus ad ministerium Ecclesiæ aut beneficii, quando ratione illorum aliquid per modum stipendii vel elemosynæ datur; hæc enim omnia, lato quodam modo possunt in fructibus beneficii computari; de aliis vero operibus mere personalibus, seu temporalibus, quæ omnino sunt extra obligationem vel titulum beneficii, non videtur illud antecedens adeo certum, quia monachus non exercet illa opera, ut beneficiarius talis Ecclesiæ, sed ut homo, vel ut monachus; ergo non est cur per talia opera acquirat Ecclesiæ, et non potius monasterio, cum secluso respectu beneficiarii, semper illa persona, et consequenter actiones ejus sint monasterii. Nihilominus Bartolus, in leg. *Sed et si*, 30, § *Interdum*, ff. de Usufructu, sentit hujusmodi monachum per opera sua acquirere Ecclesiæ; nam si emat (inquit) rem aliquam, et solvat illam pecunia acquisita de opera sua, res illa Ecclesiæ acquiratur; et rationem reddit, quia illa Ecclesia, cui est præpositus, debet habere usumfructum personæ suæ. Verum est illum non loqui in particulari, quando beneficium est manuale; loquitur tamen indifferenter de monacho alicui Ecclesiæ deputato. Et ratio, quam reddit, generalis videtur. Unde quoad hanc partem probabile est, quidquid talis monachus acquirat per opera sua, acquirere suæ Ecclesiæ, quia pro tunc quoad usum seu ministerium deputatus est illi Ecclesiæ, et consequenter omnes actiones ejus illi sunt consecratæ; ergo et fructus eorum.

16. Sed, licet hoc admittamus, non sequitur idem esse dicendum de quocumque alio

modo acquirendi, ratione suæ personæ, præcise per hæreditariam successionem, vel per aliam donationem, ac denique recipiendo potius quam agendo, quia persona illa non est omnino translata, ut sic dicam, in dominium talis Ecclesiæ, etiam pro illo tempore, sed solum quoad ministerium et quasi usumfructum actionum, non vero quoad reliqua omnia, quæ ad talem personam pertinere possunt, cum illa semper maneat actu subjecta et unita monasterio. Neque tunc verum est quod Navarrus supponit, monachum, acquirendo Ecclesiæ per sua opera, acquirere illi ex re aliena, seu ex re monasterii; non enim ita est; nam illa opera jam non sunt monasterii, sed Ecclesiæ, quia licet persona quoad proprietatem sit monasterii, quoad possessionem et usum seu usumfructum pro tunc est Ecclesiæ. Sic enim si servus alicujus alteri ad usum et servitium tantum pro aliquo tempore donetur, acquirat usuario per operas suas, quia pro illo tempore illæ operæ non sunt proprietarii domini, sed proximi possessoris, seu usuarii. Et simili modo non censeo verum, monachum illum, acquirendo monasterio per hæreditariam successionem, vel similem modum, acquirere ex alieno; nam, licet acquirat id quod erat alienum, non tamen ex alieno, sed ex re maxime propria, qualis est propria persona, vel natiuitas aut origo, ratione cujus habet jus succedendi, vel alia personalis conditio, ratione cujus, sine intuitu actionum, vel Ecclesiæ, aliquid ei donatur. Unde non recte applicatur illud axioma: *Qui potest alteri acquirere ex re aliena, magis posset ea re sua*. Possumus ergo retorquere rationem Navarri, quia multo major ratio est acquirendi monasterio ea bona, quæ præcise intuitu personæ acquiruntur, quam alia, quæ respiciunt opera, vel fructus Ecclesiæ; nam persona secundum se manet semper sub potestate, et quasi sub dominio monasterii, licet quoad opera sit pro tunc applicata Ecclesiæ.

17. Ex his ergo videtur sententia Bartoli fieri satis probabilis. Et sane cum ex vi professionis et actualis subjectionis ad Prælatum monasterii, per se constat de jure religionis ad bona pertinentia ad religiosum, quamdiu non constat, certa aliqua ratione aut lege, monasterium esse privatum illo jure, seu jus illud translatum esse in Ecclesiam, non est facile proferenda sententia contra monasterium, præsertim cum in dubiis melior sit conditio possidentis. Accedit etiam, quod beneficia manualia non simpliciter, sed secundum quid be-

neficia censentur, quia beneficium debet esse perpetuum, ut notat glossa, in cap. unico, de Capellis monachorum, in 6, verb. *Perpetui*, ex text. ibi, et ex cap. *Præcepta*, d. 55, et in cap. *Sanctorum*, d. 70; et ideo, licet inter regulares propter eorum peculiarem statum hæc manualia beneficia admittantur, non oportet in eis habere locum omnia, quæ ex perpetuis beneficiis consequuntur, cum in eis non fiat absoluta et integra personæ translatio. Atque ex hac sententia consequenter dicendum videtur, non posse religiosum beneficiarium ad nutum amovibilem retinere hæc bona, aliunde quam ex suis operibus vel fructibus acquisita, vel quoad naturalem possessionem, vel quoad usum, usumfructum, vel administrationem, nisi quantum ei fuerit a suo Prælato permixtum; nam illa bona statim acquiruntur monasterio; ergo ratione beneficii non acquirat monachus speciale jus administrandi illa, quia, cum non sint bona suæ Ecclesiæ, beneficium non confert administrationem illorum; ergo pertinet ad Prælatum monasterii, cui etiam ipse monachus subditus est; ergo sine licentia illius non potest detinere aut contractare talia bona. Quod secus dicendum esset consequenter loquendo juxta opinionem Navarri, ut ex superioribus constat.

An beneficiarius regularis, habens beneficium suæ religionis pleno jure subjectum, Prælati suis obedire teneatur, ut alii simplices religiosi.

18. *Religiosus beneficiarius subditur regulæ in iis quæ compatiuntur cum cura beneficii. — Non vero in aliis quæ suæ curæ repugnant.* — Secunda difficultas est circa obedientiam hujus religiosi, an se extendat ad omnia, in quibus alii simplices religiosi obedire tenentur. Sed hoc expeditum fere est ex dictis; cum proportione enim applicanda est regula supra posita in dubio præcedenti de paupertate. Nam in his quæ pertinent ad statum religiosum, et ad observationem propriæ regulæ, et cum munere, et occupatione beneficii non repugnet, tenetur hic religiosus favere Prælati suo, quia non est disjunctus omnino a corpore monasterii, ut ostensum est, et ideo manet sub obedientia Prælati; ergo maxime in his rebus quæ non repugnant beneficio, et in illis omnibus, quia non est major ratio de quibusdam, quam de aliis. Specialiter vero circa hoc disponitur in jure, ut talis religiosus habeat secum socium sui ordinis, ut constat ex cap. *Monachi*, et cap. *Quod Dei timorem*, de Statu

monachorum; et Clement. 1, § *Ad hæc*, de Statu monach., quibus in locis Doctores notant, hoc maxime intelligi de monachis beneficiariis, qui ad nutum Prælati moveri possunt, ut notat Joannes Andreas, in glossa Clementinæ *Ne in agro*, § *Ad hæc*, de Statu regularium, verb. *Ad claustrum*; et Panormitanus, in d. c. *Quod Dei timorem*, de quo plura in sequentibus dicemus. In his vero quæ fuerint contraria seu repugnantia obligationi beneficii, aut utilitati Ecclesiæ suæ, non tenebitur talis religiosus parere suo Prælati, quia *nemo potest duobus dominis seruire*, maxime si repugnantia jubeantur; item quia ille ex iustitia tenetur implere munus suum; ergo non potest Prælati contrariam obligationem imponere, esset enim de re iniqua.

19. *Subditur quoque Prælati in his quæ præceperit ad bonum beneficii exempti. — Non tamen si beneficium sit subjectum Ordinario.* — Dubitari autem posset an habeat Prælati jus præcipiendi in his quæ spectant ad administrationem beneficii, et non sunt contraria utilitati vel finem ejus, sed potius illi consentanea, arbitrio Prælati. Respondeo, si talis Ecclesia sit exempta omnino a jurisdictione Episcopi, et subjecta Prælati regulari, ea ratione tenebitur beneficiarius monachus illi parere, sicut teneretur parere Episcopo, si ordinario jure illi esset Ecclesia subjecta, ut per se manifestum est. Si autem Ecclesia sit subjecta Episcopo, non tenetur monachus parere Prælati, in his rebus quæ pertinent ad regimen vel administrationem Ecclesiæ, cujus est beneficiarius. Probatur primo, quia in his rebus tenetur parere Episcopo; ergo non proprio Prælati regulari, quia in eadem materia non potest habere duos superiores inter se non subordinatos. Secundo, quia illa non est materia obedientiæ, quia non pertinet ad regulam, neque ad observantiam religiosam, et ob hanc posteriorem rationem, etiamsi Prælati religionis simul sit quasi Episcopus illius Ecclesiæ, non tenebitur monachus beneficiarius illi parere in tali materia, ex vi voti obedientiæ, sed solum ratione jurisdictionis, sicut teneretur obedire Episcopo.

20. *Dubium bimestre de subjectione quoad revocationem religiosi a beneficio.* — Tandem dubitari potest an hic monachus teneatur semper obedire Prælati revocanti eum ad monasterium, in quo duo possunt inquiri: unum est, an beneficium regulare ex genere suo, et quasi ordinario jure tale sit, ut ad arbitrium Prælati auferri possit. Aliud est, sup-

posito beneficio quod constat esse ad nutum auferibile, quod manuale dicitur, an possit auferri sine ulla causa, solum ad voluntatem Prælati, ita ut subditus teneatur statim parere. De utroque dubio possunt videri Joannes Andreas, in cap. *Cum singula*, de Præbend., in 6; Panormitanus alique Doctores, in c. *Monachi*, et in cap. *Quod Dei*, de Statu monachorum. Ex quibus breviter dicendum est ad priorem partem, quando Ecclesia est pleno jure subjecta monasterio, regulariter loquendo, beneficium regulare illius esse manuale: ita sumitur ex Panormitano, dicto cap. *Monachi*, in fine, et ex Rebuff., tractat. de Pacificis possess., num. 279, ubi refert alios. Et probatur, quia monachus per tale beneficium non eximitur ab obedientia sui Abbatis; ergo tenetur illi parere; nam cum non habeat velle nec nolle, non potest revocationi ejus resistere; ergo tale beneficium manuale est. Dices, in hac ratione peti principium, quia hoc est quod inquirimus, an tale beneficium sit manuale. Respondetur non peti, sed ex ipsa conditione status religiosi ostendi, quando Ecclesia est pleno jure subjecta monasterio, etiam monachum beneficiarium ejus debere esse plene subjectum Prælati monasterii. Et confirmatur, quia beneficia regularia ex suo genere, et ratione talis status, non sunt ita firma et perpetua, sicut beneficia sæcularia, argumento cap. *Per tuas*, in fine, de Simonia; ergo si alioquin accederet subjectio Ecclesiæ pleno jure, merito censetur tale beneficium esse manuale. Intelligendum autem hoc est, nisi contrarium aliunde constet, vel ex institutione beneficii, vel ex recepta consuetudine, vel ex privilegio concessio ipsi Ecclesiæ, vel beneficio; nam si sit tantum concessum personæ, non mutat naturam beneficii, sed impedit effectum in tali persona, ut statim explicabimus. In illis autem casibus beneficium ipsum erit perpetuum, ut notavit Navarr., Comment. 2, de Regular., numer. 6, quia non repugnat habere hanc conditionem, etiamsi regulare sit, et in Ecclesia pleno jure subjecta; ergo potest illa conditio vel consuetudine acquiri, vel a principio poni, vel a Pontifice concedi; neque enim illa conditio iniqua est; oportet tamen ut de aliquo ex prædictis titulis sufficienter constet. Quod ergo dicimus, solum est, quamdiu oppositum non constat, seu sufficienter probatur, tale beneficium præsumi manuale. Quid autem dicendum sit quando Ecclesia non est pleno jure subjecta, paulo post videbimus.

21. Hinc ad alteram partem respondetur facile, teneri monachum obedire Prælati revocanti illum, quia Prælati utitur jure suo, et alter est illi subiectus. Et quidem si Prælati id faciat ex causa, non solum valide, sed etiam licite id facit, ex omnium sententia, quia tunc rationabiliter utitur sua potestate. Causam autem rationabilem esse intelligo, non tantum culpam aliquam beneficiarii, sed quamcumque utilitatem vel commoditatem sufficientem religionis aut Ecclesiæ, quia hæc mutatio seu revocatio non est pœna, neque actus justitiæ vindicativæ, sed prudentis gubernationis et jurisdictionis, quam Prælati habet in subditum. Si autem Prælati revocet hujusmodi subditum sine causa, quidam dicunt illicite agere, et posse subditum coram majore Superiore conqueri. Ita significat Innocentius, in cap. *Insinuantes*, Qui clerici vel voventes, num. 2: *Si Superior* (inquit) *vellet ex malitia removere illum a loco, possit supplicare Superiorem, et Superior eum audire debet ad similitudinem servi.* Expressius Rebuffus, referens alios, tractatu de Pacificis possess., numer. 273, ubi plura de his beneficiis tradit. Ex eisdem tamen auctoribus colligitur, non posse hujusmodi religiosum sua auctoritate resistere Superiore revocanti illum; neque ex solo defectu causæ posse veluti ex iustitia postulare coram superiore Prælati ut non revocetur, sed solum proponere, aut supplicare, ut ait Innocentius. Præterea existimo majorem Prælatum non teneri, etiam ex prudenti regimine, revocationem impedire, nisi ei constiterit ex malitia fieri, quia, seclusa extrinseca deformitate, revocatio religiosi ad claustrum est valde utilis, et vicissitudo illa est moraliter necessaria ad bonum religionis, ne per longam consuetudinem existendi extra claustrum amittat religiosus consuetudinem etiam obediendi, et alios religiosos mores; quapropter, nisi aliunde constet malitiam intervenire, vel scandalum generari, aut infamiam, revocatio illa potius sustinenda est a superiori Prælati, quam cassanda. Denique consulendam etiam in hoc censeo consuetudinem, nam si usu receptum sit, ut revocatio saltem infra aliquod tempus non fiat sine causa, et aliter facta cedat in infamiam religiosi, tunc inique ageret Superior, revocando subditum cum ejus infamia, nec superior Prælati id permittere debet. Vide Navarrum, Comment. 2, de Regularibus, num. 65, versicul. *Ad octavum.*

Quid dicendum de beneficiariis regularibus habentibus beneficia regularia, non tamen sua religioni pleno jure subjecta.

22. *Ad collationem horum beneficiorum, duorum voluntas concurrat.* — Ex his facile intelligitur quid dicendum sit de beneficiis regularibus, quæ non subsunt pleno jure potestati Prælati vel monasterii; nam, quatenus hæc beneficia regularia sunt, possunt conferri religioso sine dispensatione speciali, quia jam sunt ex propria conditione pro religiosis deputata, ut dixi. Quatenus vero talia beneficia non subsunt pleno jure religioni, dari non possunt religiosis per solam voluntatem Prælati regularis, quia si voluntas ejus sufficeret, haberet plenum jus in collatione talis beneficii; si ergo jus plenum non habet, ideo est quia pendet ab Episcopo, vel alio simili Prælati quoad institutionem, ut notavit Navarrus. Duplex ergo voluntas ibi concurrere debet, scilicet Prælati regularis, sine ejus consensu nullus religiosus potest ad aliquod beneficium transire, ut est frequens in jure, 16, q. 1, et 18, q. 2, et tomo præcedenti, tractando de obedientia, late dictum est; et præterea voluntas Episcopi, cui talis Ecclesia subjecta est. In quo etiam observandum est, religiosum tantum posse transire ad beneficium regulare sui ordinis, juxta cap. *Cum singula*, de Præbend., in 6, quia neque proprius Prælati potest dare subdito licentiam transeundi ad beneficium alterius ordinis, cum non possit monachus locum habere in diversis monasteriis, nec etiam Episcopus potest beneficia pro tali ordine seu monasterio deputata aliis tradere. Denique, licet monachus possit ad hujusmodi beneficium transire, specialiter tamen et maxime illi prohibetur ne plura possit habere, ut in dicto cap. *Cum singula*.

23. *Sola voluntate Prælati non potest religiosus amoveri a tali beneficio.* — Igitur de monacho sic translato longe aliter judicandum est, quam de habente beneficium tantum manuale, quia quando Ecclesia non est pleno jure subjecta religioni, beneficium ejus, licet regulare sit, non est manuale, sed perpetuum, quia religiosus in illo semel constitutus non potest ad nutum sui Prælati amoveri; sicut enim non potuit per solam voluntatem Prælati provideri, ut dictum est, ita nec privari potest. Dices: semper religiosus pendet a voluntate Prælati; unde potest argumentum retorqueri, quia in principio solus dissensus

Praelati impediret receptionem beneficii; ergo etiam postea sufficit ad impediendam retentionem; nam, licet plures causae simul requirantur ad aliquem effectum, cujuscumque tamen defectus sufficit ad illius destructionem. Respondetur, consensum Praelati postulari in principio ad receptionem talis beneficii, non ut causam per se illius, sed ut conditionem necessariam, et ideo non immutare naturam talis beneficii, sed potius illi accommodari. Est autem natura beneficii ut sit perpetuum, quae conditio ex speciali ratione mutatur, seu deficit in beneficiis regularibus pleno jure subjectis religioni, quia illa per se debent tantum ex voluntate Praelati regularis, et aliunde obedientia religiosa postulat illum modum subordinationis. Quando ergo beneficium non ita pendet a Praelato regulari, ex se perpetuum manet, et Praelatus ipse, quando praebet consensum, ut suus subditus de illo provideatur, consequenter consentit ut perpetuo tali Ecclesiae adscribatur, quia concessio rei facta censetur juxta illius qualitatem, ut notatur in Clement. unica, de Supplenda negligentia Praelatorum, cum Glossa ibi, verbo *Monasteriorum*. Cedit ergo Praelatus tunc juri suo, et ideo non potest postea sua voluntate revocare religiosum, neque ille tenebitur parere, donec juridice beneficio privetur ex legitima causa ab habente potestatem.

24. *Nec subditur obedientiae aut regulae monasterii.* — Atque hinc infertur cum Navarro, dicto Comment. 2, de Regular., numer. 6, religiosum, translatum ad tale beneficium, durante eo statu manere liberum ab obedientia Praelati, et consequenter etiam a jure regulari, argumento cap. unici, 18, q. 2, et omnium, quae supra dicta sunt de regulari translato ad Episcopatum, et quae statim dicemus de translato ad beneficium saeculare; nam quoad hoc aequiparantur, quia in hoc conveniunt, quod omnino separant religiosum a corpore religionis, et perpetuo illum dedicant et uniunt Ecclesiae ejus est beneficium. Praeterea, ille incipit esse subjectus Episcopo seu Ordinario talis Ecclesiae, et debet perpetuo sustinere onera talis Ecclesiae, et illi inservire, et ideo merito manet exemptus ab actuali subjectione suae religionis, et consequenter etiam ab accidentalibus observantiis ejus.

25. *Quoad paupertatem convenit cum dictis de Episcopo* — Unde etiam fit, ut in his etiam, quae ad paupertatem pertinent, differat ab habente beneficium manuale, et conveniat potius cum Episcopo. Nam undecumque acqui-

rat per successionem haereditariam, vel alio modo, non monasterio, sed Ecclesiae suae acquirit, ideoque administrationem eorum retinet et usum, cum subordinatione tamen ad suum Episcopum, in quo solum differt ab Episcopo regulari. Idemque Navarrus censet de regulari, cui Papa concedit ad vitam suam beneficium regulare, etiamsi illud alias esset ad nutum auferibile, quia, licet per talem concessionem natura beneficii non mutetur, tamen in tali persona accipit perpetuitatem, estque communis sententia Canonistarum, ut intelligi potest ex Felino, in c. *In nostra*, de Rescriptis, in fine; Joanne Andrea, Dominico, et aliis, in cap. *Cum singula*, de Praebendis, in 6; Panormitano, in c. *Porrecta*, de Confirmatione utili vel inutili, et in c. *Nisi essent*, de Praebendis, n. 12. Quia per confirmationem Papae censetur religiosus fieri obedientiarius Papae, et beneficium censetur plene illi concedi; de qua re plura videri possunt in Rebuffo, dicto tractatu de Pacificis possess., n. 279 et sequentibus; et hactenus de beneficiis regularibus.

Quid denique dicendum de beneficiariis regularibus habentibus beneficia saecularia.

26. *Regularis absque dispensatione Papae non transfertur ad beneficium saeculare.* — De saecularibus beneficiis brevius potest res expediri, suppositis his quae diximus; nam imprimis ordinario jure, non potest regularis transire ad beneficium saeculare sine dispensatione Pontificis, etiam de licentia sui Abbatis, quia, juxta generalem regulam juris, beneficia regularia regularibus, saecularia saecularibus danda sunt, argumento cap. *Cum singula*, et cap. *Cum de beneficio*, de Praebendis, in 6, et cap. *Nullus*, de Electione, in 6, quibus locis Doctores id notant, et ex natura, seu institutione talium beneficiorum, est per se manifestum. Sumitur denique ex cap. *Monachi*, de Statu regularium; nam, licet ibi directe solum prohibeantur monachi, ne singuli per villas vel oppida in Ecclesiis constituantur, tamen consequenter prohibentur habere beneficia saecularia; quia, si illa habeant, consequenter possunt soli et sine sociis habitare, ut ibi omnes notant, et ideo illam prohibitionem intelligant de beneficiis manualibus; unde in regularibus etiam perpetuis constitui possunt sine dispensatione; in saecularibus autem minime, ut ex Cardinali et aliis notat Rebuffus, in Practica, tit. de Dispensatione cum regularibus, n. 5, 6 et 7. Ratio etiam ex

parte ipsorum beneficiorum est, quia beneficia illis debent conferri, quibus vel jure vel consuetudine sunt destinata. Ex parte vero personarum est optima congruentia, quia religiosus status per se non ordinatur ad hujusmodi ministeria clericorum saecularium propria, et ideo nisi beneficia speciali ratione ad religionem pertineant, non debent monachi se illis immiscere; unde in cap. *Super eo*, de Regul., dicitur: *Neque amplius in Ecclesiis saecularibus debent assumi, ne contra votum quod Domino fecerunt, venire probentur.*

27. Multi vero Doctores excipiunt ab hac generali regula beneficia parochialia, vel quae curam animarum habent annexam, et consequenter regulam solum procedere in beneficiis simplicibus, praebendis, canonicatibus, dignitatibus, etc. Ita sentit Panormitanus, in cap. *Quod Dei timorem*, de Statu regular., numer. 5 et sequentibus, cum gloss. ibi, et glossa in Clement. 1, de Electione, verbo *Saeculari*; idem tenet Hostiensis, in dicto cap. *Quod Dei timorem*, n. 8 et sequenti, et in Summa, tit. de Statu regular., § *Utrum*. Fundamentum est, quia religiosus potest sine dispensatione transire ad Episcopatum propter curam animarum. Contrariam vero sententiam tenet Calderin. et multi alii, ut supra refert Panormitanus, quibus non parum favet per argumentum ab speciali Clement. 1, de Electione, ibi: *Per hoc autem, quia religiosus in Episcopum saecularis vel cujuslibet regularis Ecclesiae licite possit eligi, non intendimus prohibere*; ergo significat superiorem prohibitionem extendi ad omnem Ecclesiam saecularem, sola Episcopali excepta. In quo etiam est specialis ratio, propter perfectionem status Episcopalis; unde Episcopatus quasi abstrahit a beneficio saeculari, et regulari, ideoque non comprehenditur sub regula data. At beneficium curatum communiter est saeculare, et tale esse praesumitur, nisi oppositum probeatur, ideoque generalis regula in eo servanda est, ut regulari dari non possit sine dispensatione. Quare haec posterior opinio videtur magis usu recepta, ut intelligitur ex Rebuffo su-

pra, n. 7; et ex Quintiliano Mandosio, de Signatura gratiae, tit. *Dispensatio pro obtinendis beneficiis*, et in ea servanda sunt privilegia et leges singularum religionum.

28. *Translatus ad tale beneficium aequiparatur translato ad Episcopatum quoad paupertatem, obedientiam, etc.* — Supposita autem translatione legitima religiosi ad beneficium saeculare, quoad paupertatem, idem iudicium de illo est, quod de translato ad Episcopatum, servata proportione; nam acquirit suae Ecclesiae, quocumque titulo acquirat; habet tamen, dum vivit, administrationem talium bonorum. Deinde quoad obedientiam liber est a Praelatis religionis, nec potest ad eam revocari, nec tenetur in suo regimine eis parere, sed Episcopo, nec etiam tenetur habere socium religionis, ut docent glossa, Panormitanus et alii Doctores supra citati, in cap. *Monachi*, et in cap. *Quod Dei timorem*, de Statu regular. Denique, in rigore praeccepti et legis, non tenetur servare particulares observantias suae religionis, licet ex consilio illas servare debeat, ut significatur in cap. *Quod Dei timorem*, de Statu monach., juncto cap. *Recolentes*, eodem titulo, et quae supra de Episcopo regulari diximus. Nam quoad hoc procedit eadem ratio separationis perpetuae talis personae a corpore religionis, ex qua nascitur exemptio ab actuali obedientia, et legibus ejus. Haec autem, quae diximus, locum habent in propriis beneficiis, nam de pensione longe diversa ratio est, nam ex vi illius, etiamsi per dispensationem Apostolicam habeatur, non liberatur quis ab obedientia religionis suae, nisi tantum quoad administrationem talis pensionis; quoad reliqua ergo religionis obligationibus subjectus manet, et suo monasterio acquirit, ut bene notavit Navar., Comment. 4, de Regular., n. 68 et seq., ubi plures differentias respectu religiosi constituit inter pensionem et beneficium, quas extendit etiam ad pensiones perpetuas, quae praestimonia appellantur, quae in eo videri possunt; censeo enim principia a nobis posita sufficere, et juxta ea de illis omnibus esse iudicandum.